

ÚČTOVÁ OSNOVA, ČESKÉ ÚČETNÍ STANDARDY, POSTUPY ÚČTOVÁNÍ PRO PODNIKATELE

- vyhláška č. 500/2002 Sb.
- návrh účtového rozvrhu pro podnikatele
- České účetní standardy
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Případné zásadní legislativní změny, k nimž dojde v období mezi jednotlivými vydáními, budou ošetřeny formou vkládané aktualizace, která bude po dobu prodejnosti publikace volně ke stažení na www.anag.cz. Nutnost aktualizace posuzuje na základě legislativních změn výhradně autor ve spolupráci s nakladatelstvím. Aktualizace však v žádném případě nemohou nahradit nová vydání knihy.

Aktualizaci zašleme zdarma na vyžádání

anag@anag.cz, tel.: 585 757 411

Obsah

Úvod	7
Vyhláška č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů	9
Část první (§ 1 až § 2)	10
Část druhá (§ 3 až § 44)	11
Část třetí (§ 45 až § 46)	39
Část čtvrtá (§ 47 až § 61c)	40
Část pátá (§ 62 až § 68)	56
Část šestá (§ 69 až § 70)	61
Příloha č. 1	70
Příloha č. 2	74
Příloha č. 3	76
Příloha č. 4	78
Komentář k vyhlášce č. 500/2002 Sb.	81
Návrh účtového rozvrhu pro podnikatele s vazbou na položky účetních výkazů	117
Komentář k účtovému rozvrhu pro podnikatele	138
České účetní standardy č. 001 až č. 024	139
001 Účty a zásady účtování na účtech	141
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 001	144
002 Otevírání a uzavírání účetních knih	146
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 002	149
003 Odložená daň	152
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 003	155
004 Rezervy	156
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 004	158
005 Opravné položky	161
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 005	164
006 Kursové rozdíly	169
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 006	171
007 Inventarizační rozdíly a ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob	173
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 007	176

008 Operace s cennými papíry a podíly.....	180
108 Cenné papíry.....	183
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 008.....	189
009 Deriváty	193
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 009.....	193
010 Zrušen.....	194
011 Operace s obchodním závodem.....	194
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 011	200
012 Změny vlastního kapitálu	202
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 012	205
013 Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek	206
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 013	214
014 Dlouhodobý finanční majetek	220
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 014	223
015 Zásoby	224
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 015	228
016 Krátkodobý finanční majetek, peněžní prostředky a krátkodobé závazky k úvěrovým institucím	242
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 016	246
017 Zúčtovací vztahy	250
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 017	260
018 Kapitálové účty a dlouhodobé závazky	267
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 018	273
019 Náklady a výnosy	284
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 019	295
020 Konsolidovaná účetní závěrka	299
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 020.....	307
021 Některé postupy v účetnictví při vyrovnání, nuceném vyrovnání, konkursu a likvidaci	308
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 021	311
022 Postup v účetnictví a při inventarizaci majetku a závazků při převezech majetku státu na jiné osoby	313
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 022.....	316

023 Přehled o peněžních tocích.....	317
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 023.....	322
024 Zrušen.....	333
Komentář k Českému účetnímu standardu č. 024.....	333
Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.....	335
Část první (§ 1 až § 8)	336
Část druhá (§ 9 až § 17)	349
Část třetí (§ 18 až § 23b)	356
Část čtvrtá (§ 24 až § 28).....	369
Část pátá (§ 29 až § 30)	376
Část šestá (§ 31 až § 32)	378
Část sedmá (§ 32a až § 32e)	380
Část osmá (§ 32f až § 32i)	383
Část devátá (§ 33 až § 40)	385
Komentář k zákonu č. 563/1991 Sb.	405

Úvod

Tato publikace je aktualizovaným a rozšířeným vydáním textu pro rok 2019, který obsahuje úplné znění právních předpisů platných pro účetní období započaté v roce 2021 v oblasti účetnictví podnikatelů, tj. Českých účetních standardů pro podnikatele, vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Jednotlivé účetní předpisy jsou doplněny komentářem k novinkám, které nastaly po roce 2019, praktickými příklady, účetními souvztažnostmi a upozorněními, na co si dát v praxi pozor.

Kniha je obohacena o přehledné tabulky, v nichž se čtenář rychle zorientuje, dále o minimální zákonem stanovené povinnosti, jež mají jednotlivé kategorie účetních jednotek, tematicky zpracované účetní souvztažnosti pro účtování o dlouhodobém majetku, zásobách, krátkodobém finančním majetku, pohledávkách, závazcích, složkách vlastního kapitálu, nákladech a výnosech a také o informaci, kdy vzniká povinnost ověření účetní závěrky auditorem a jaké jsou povinnosti z titulu povinné zveřejňovaných informací z účetnictví.

V knize je pozornost věnovaná též vlivu velké novely zákona o obchodních korporacích na účetnictví podnikatelských subjektů, novely zákona o veřejných rejstřících a jejímu dopadu na nekontaktní a nekomunikující společnosti. Problematice zveřejňování účetní závěrky se věnuje i novela zákona o účetnictví, která je účinná od 1. 1. 2021.

Dále zde naleznete i upozornění na významnou novelu daňového řádu, která může ovlivnit okamžik sestavení účetní závěrky.

Další významnou novinkou, kterou je třeba zvážit ve vztahu k účetnictví podnikatelů, je novela zákona o daních z příjmů, účinná od 1. 1. 2021, která přináší významné změny v oblasti nehmotného a hmotného majetku.

Pozornost je rovněž věnována problematice podrozvahových účtů. V této publikaci naleznete též upozornění, kterým oblastem je třeba věnovat pozornost při tvorbě či aktualizaci vnitřních předpisů (vnitropodnikových směrnic). Problematika je zpracována podle právního stavu k 1. 1. 2021.

Komentář se také věnuje problematice sestavení účetní závěrky. Při sestavování účetní závěrky nám nestačí pouze znalost vyhlášky, je třeba začít v zákoně o účetnictví, kde jsou stanovena pravidla pro zařazení účetní jednotky do příslušné kategorie, zásady pro sestavení přehledu o peněžních tocích a přehledu o změnách vlastního kapitálu, kritéria pro vznik povinnosti auditu a následně sestavení výroční zprávy a také kritérium pro zveřejnění informací z účetnictví. Pravidla pro sestavení rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přílohy v účetní závěrce jsou pak upravena v prováděcí vyhlášce. Pro lepší orientaci v dané problematice

jsem komentář k účetní závěrce pojala jako celek, a nikoliv jako komentář k jednotlivým ustanovením zákona a vyhlášky.

Nejen pro správné účtování, ale rovněž pro správné sestavení účetních výkazů je nezbytné pracovat s účtovým rozvrhem. Výchozí základnou pro sestavení účtového rozvrhu je směrná účtová osnova, která je přílohou č. 4 prováděcí vyhlášky. V této publikaci čtenář nalezne ukázkou možného řešení účtové osnovy, z níž může čerpat pro sestavení účtového rozvrhu pro svoji účetní jednotku, a to s vazbou na jednotlivé položky rozvahy i výkazu zisku a ztráty v druhovém členění.

Účelem této publikace není kompletní a vyčerpávající návod, jak správně tu či onu položku zachytit v účetnictví. K tomu slouží např. *Abeceda účetnictví pro podnikatele* vydaná rovněž v nakladatelství ANAG. Při své práci na komentářích jsem se snažila podchytit zejména takové oblasti, které jsou v době jejich zpracování, tj. na přelomu let 2020 a 2021, aktuální, a dále jsem se snažila okomentovat oblasti a situace, u nichž se v praxi setkávám s nepochopením či s neznalostí.

Účetnictví vnímám jako odbornou, logickou disciplínu, v níž platí řád, systém a pořádek. Jestliže k němu přistupujeme takto, odmění se nám tak, že ti, kteří rozhodují o budoucím vývoji účetní jednotky, se na základě uplynulých událostí budou moci dobře a kvalifikovaně rozhodnout, jak dále.

Přeji všem, kteří si vybrali toto „řemeslo“, aby mohli vykonávat svoji profesi správně, na odborné úrovni, jež jí přísluší, a měli radost ze své práce.

Leden 2021

Jana Pilátová

Vyhláška č. 500/2002 Sb.,

kteřou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění vyhlášky č. 472/2003 Sb., č. 397/2005 Sb., č. 349/2007 Sb., č. 469/2008 Sb., č. 419/2010 Sb., č. 413/2011 Sb., č. 467/2013 Sb., č. 293/2014 Sb., č. 250/2015 Sb. a vyhlášky č. 441/2017 Sb.

Ministerstvo financí stanoví podle § 37a odst. 1 k provedení § 4 odst. 2, § 14 odst. 1, § 18 odst. 4, § 22 odst. 3 a § 23 odst. 2 a 6 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění zákona č. 492/2000 Sb. a zákona č. 353/2001 Sb., (dále jen „zákon“):

ČÁST PRVNÍ

Předmět úpravy a působnost

§ 1

Tato vyhláška zapracovává příslušný předpis Evropské unie²¹⁾, zároveň navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie²²⁾ a upravuje:

- a) rozsah a způsob sestavování účetní závěrky a vyhotovení výroční zprávy; uspořádání, označování a obsahové vymezení položek majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv v účetní závěrce; uspořádání, označování a obsahové vymezení nákladů, výnosů a výsledků hospodaření v účetní závěrce; uspořádání a obsahové vymezení vysvětlujících a doplňujících informací v příloze v účetní závěrce; uspořádání, označování a obsahové vymezení položek konsolidované účetní závěrky; metody konsolidace účetní závěrky a postup zahrnování účetních jednotek do konsolidačního celku;
- b) uspořádání a obsahové vymezení přehledu o peněžních tocích a přehledu o změnách vlastního kapitálu; směrnou účtovou osnovu; účetní metody; metody přechodu z daňové evidence podle zákona upravujícího daně z příjmů na účetnictví,
- c) metodu ocenění při pořízení souboru hmotných movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením;
- d) metodu oceňování při přeměně obchodní korporace podle zákona upravujícího přeměny obchodních společností a družstev (dále jen „zákon o přeměnách“), včetně úprav prováděných v rámci přeměn obchodní korporace ke dni zápisu do obchodního rejstříku s účinky od rozhodného dne;

Hlava V

Uspořádání a obsahové vymezení přehledu o peněžních tocích

§ 40

(1) Za peněžní prostředky se považují peníze v hotovosti včetně cenin (účtová skupina 21), peněžní prostředky na účtu včetně přečerpání účtu (účtová skupina 22), případně účtová skupina 26.

(2) Peněžními ekvivalenty se rozumí krátkodobý likvidní finanční majetek, který je snadno a pohotově směnitelný za předem známou částku peněžních prostředků a u tohoto majetku se nepředpokládají významné změny hodnoty v čase. Za peněžní ekvivalenty se považují například peněžní úložky s nejvýše tříměsíční výpovědní lhůtou a likvidní cenné papíry k obchodování na veřejném trhu.

(3) Převody v rámci jednotlivých položek peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů se nepromítají do přehledu o peněžních tocích.

(4) Účetní jednotka uvede v příloze buď položky zahrnované do peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů nebo uplatňovanou zásadu přijatou pro určování obsahu peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů. Účetní jednotka dále v příloze uvede změnu uplatňované zásady včetně změny v modelu, konstrukci a obsahové náplni ukazatelů oproti předchozímu účetnímu období včetně pravděpodobných účinků.

(5) Účetní jednotka prokáže soulad mezi částkami peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů v přehledu o peněžních tocích a mezi odpovídajícími položkami vykazovanými v rozvaze.

§ 41

(1) Peněžní toky z provozních, investičních nebo finančních činností se uvádějí v přehledu o peněžních tocích nekompenzované. Případné výjimky z tohoto ustanovení účetní jednotka uvede v příloze.

(2) Provozní činností se rozumí základní výdělečné činnosti účetní jednotky a ostatní činnosti účetní jednotky, které nelze zahrnout mezi investiční nebo finanční činnosti.

(3) Investiční činností se rozumí pořízení a prodej dlouhodobého majetku, popřípadě činnost související s poskytováním úvěrů, zápůjček a výpomocí, které nejsou považovány za provozní činnost.

(4) Finanční činností se rozumí taková činnost, která má za následek změny ve velikosti a složení vlastního kapitálu a dlouhodobých, popřípadě i krátkodobých závazků.

Komentář k vyhlášce č. 500/2002 Sb.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, je určena pro podnikatelské subjekty. Tato vyhláška byla naposledy novelizovaná vyhláškou č. 441/2017 Sb., a to s účinností od 1. 1. 2018. Současné znění je platné jak pro účetní období započatá v roce 2018, tak i v letech 2019, 2020 a 2021.

Rozsah a způsob sestavování účetní závěrky

✚ **Příklad: Účetní období = kalendářní rok**

Společnost s ručením omezeným má jako účetní období stanoven kalendářní rok. Řádnou účetní závěrku k 31. 12. 2021 bude sestavovat podle pravidel, která jsou obsažena v této publikaci. Pro rok 2021 zůstávají ve srovnání s rokem 2020 pravidla pro sestavení účetní závěrky beze změny.

✚ **Příklad: Účetní období = hospodářský rok**

Společnost s ručením omezeným má jako účetní období stanoven hospodářský rok, který zahájila dne 1. 4. 2021 a jenž skončí dne 31. 3. 2022. Řádnou účetní závěrku k 31. 3. 2022 bude sestavovat podle pravidel, která jsou obsažena v této publikaci. Pravidla pro hospodářský rok zahájený dnem 1. 4. 2021 zůstávají ve srovnání s účetním obdobím, které započalo 1. 4. 2020, beze změny.

✚ **Příklad: Společnost zapsaná do obchodního rejstříku dne 30. 11. 2021**

Zápis do obchodního rejstříku je z pohledu společnosti důležitý, neboť se jedná o den jejího vzniku. Ode dne vzniku (tj. ode dne zápisu do OR) až do dne zániku (tj. do dne, kdy dojde k výmazu z OR) je právnická osoba povinna vést účetnictví. Dojde-li k zápisu společnosti do OR v posledních třech měsících kalendářního roku, může se v souladu s § 3 odst. 4 ZoÚ účetní jednotka (společnost) rozhodnout, zda její první účetní období bude:

- kratší než 12 měsíců, nebo
- delší než 12 měsíců.

NÁVRH ÚČTOVÉHO ROZVRHU PRO PODNIKATELE S VAZBOU NA POLOŽKY ÚČETNÍCH VÝKAZŮ

ÚČET	ROZVAHA			VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY	
	BRUTTO	KOREKCE	PASIVA	NÁKLADY	VÝNOSY
ÚČTOVÁ TŘÍDA 0 – DLOUHODOBÝ MAJETEK					
ÚČTOVÁ SKUPINA 01 – DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ MAJETEK	B.I.				
012–Nehmotné výsledky vývoje	B.I.1.				
013–Software	B.I.2.1.				
014–Ocenitelná práva	B.I.2.2.				
015–Emisní povolenky	B.I.4.				
016–Preferenční limity	B.I.4.				
017–Goodwill	B.I.3.				
019–Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	B.I.4.				
ÚČTOVÁ SKUPINA 02 – DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK ODPISOVANÝ					
021–Stavby	B.II.1.2.				
022–Hmotné movité věci a jejich soubory	B.II.2.				
025–Pěstitelské celky trvalých porostů	B.II.4.1.				
026–Dospělá zvířata a jejich skupiny	B.II.4.2.				
027–Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	B.II.3.				
029–Jiný dlouhodobý hmotný majetek	B.II.4.3.				

ČESKÉ ÚČETNÍ STANDARDY – PŘEHLED

Základní sada Českých účetních standardů platných pro rok 2021:

Číslo	Název
001	Účty a zásady účtování na účtech
002	Otevírání a uzavírání účetních knih
003	Odložená daň
004	Rezervy
005	Opravné položky
006	Kurové rozdílly
007	Inventarizační rozdílly a ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob
008	Operace s cennými papíry a podíly
009	Deriváty
010	<i>Zrušen</i>
011	Operace s obchodním závodem
012	Změny vlastního kapitálu
013	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
014	Dlouhodobý finanční majetek
015	Zásoby
016	Krátkodobý finanční majetek, peněžní prostředky a krátkodobé závazky k úvěrovým institucím
017	Zúčtovací vztahy
018	Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
019	Náklady a výnosy
020	Konsolidace
021	Vyrovnání, nucené vyrovnání, konkurs a likvidace
022	Inventarizace majetku a závazků při převodech majetku státu na jiné osoby
023	Přehled o peněžních tocích
024	<i>Zrušen</i>

Komentář k Českému účetnímu standardu č. 001

Pro všechny typy účtů platí jednotné názvosloví stran

Číslo účtu – název účtu	
Má dátí (MD)	Dal (D)
Na vrub	Ve prospěch
Debet	Credit

Mezi **rozvahové účty** patří účty aktivní a pasivní.

K aktivním účtům patří účty, na které se účtuje snížení hodnoty aktiv, a to:

- ⇒ trvalé (účtujeme na účty opravek, tj. skupina účtů 07x a 08x), nebo
- ⇒ přechodné (účtujeme na účty opravných položek, tj. skupina 09x, 19x, 29x a 39x).

Aktivní účty	
Počáteční zůstatek	
Přírůstky aktiv	Úbytky aktiv
Konečný zůstatek	

Účty opravek a opravných položek	
	Počáteční zůstatek
Odúčtování hodnoty opravek Rozpuštění opravných položek	Zvýšení hodnoty opravek Tvorba opravných položek
	Konečný zůstatek

Vzhledem ke skutečnosti, že účty opravek a opravných položek slouží k zachycení snížení hodnoty aktiv, nesmí mít účty opravek a opravných položek aktivní zůstatek.

Pasivní účty	
	Počáteční zůstatek
Úbytky pasiv	Přírůstek pasiv
	Konečný zůstatek

Český účetní standard pro finanční instituce č. 108

Cenné papíry

1. Cenné papíry, o kterých je účtováno v aktivech a které nejsou považovány za účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem, se člení na cenné papíry:
 - a) oceňované reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů,
 - b) realizovatelné,
 - c) držené do splatnosti,
 - d) dluhové cenné papíry neurčené k obchodování (pro účely tohoto Českého účetního standardu se jimi rozumí veřejně neobchodovatelné dluhové cenné papíry).
2. Cenné papíry, o kterých je účtováno v závazcích, se člení na:
 - a) závazky z cenných papírů oceňovaných reálnou hodnotou (dále jen „závazek z krátkého prodeje“),
 - b) emitované cenné papíry.
3. Cenným papírem oceňovaným reálnou hodnotou se rozumí cenný papír, který splňuje jednu z těchto podmínek:
 - a) je klasifikován jako cenný papír k obchodování. Cenný papír je klasifikován jako cenný papír k obchodování, pokud:
 1. je pořízen nebo získán za účelem prodeje nebo vypořádání v blízké budoucnosti, nebo
 2. je součástí definovaného portfolia finančních nástrojů, které jsou společně řízeny za účelem dosahování zisků z cenových rozdílů v krátkodobém časovém období.
 - b) při prvotním zaúčtování je účetní jednotkou označen za cenný papír oceňovaný reálnou hodnotou. Jakýkoliv cenný papír, který je finančním aktivem nebo cenným papírem účtovaným v závazcích, který je předmětem tohoto standardu, může být při prvotním zaúčtování zařazen jako cenný papír oceňovaný reálnou hodnotou, s výjimkou účastnických cenných papírů a podílů, které nejsou veřejně obchodovány a jejich reálnou hodnotu nelze spolehlivě odhadnout, a s výjimkou emitovaných cenných papírů.
4. Závazkem z krátkého prodeje se rozumí finanční závazek vyjadřující dluh vzniklý prodejem cenného papíru, který byl přijat v repo obchodech nebo který si účetní jednotka půjčila.
5. Cenným papírem držným do splatnosti se rozumí cenný papír, který je finančním aktivem se stanovenou splatností, u něhož má účetní jednotka zřejmý úmysl a schopnost držet jej do splatnosti a nerozhodne se jej

Komentář k Českému účetnímu standardu č. 008

Právní úpravu cenných papírů nalezneme v § 514 až § 554 OZ.

Základní definice cenného papíru podle § 514 zní následovně:

„Cenný papír je listina, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést.“

V souladu s § 515 je v České republice možné vydat i jiné cenné papíry než ty, které jsou pojmenovány a popsány zákonem. V takovém případě musí listina určit alespoň odkazem na emisní podmínky právo, které je s cenným papírem spojeno, a údaj o emitentovi.

Problematika cenných papírů a podílů je v účetnictví podnikatelů upravena zejména:

- ➡ zákonem o účetnictví (§ 25 a § 27 týkající se oceňování cenných papírů),
- ➡ prováděcí vyhláškou (§ 8 a § 12 upravující vykazování cenných papírů a podílů v rozvaze; § 48 zabývající se vymezením nákladů, které souvisí s pořízením cenných papírů a podílů; § 51, který se věnuje problematice oceňovacích rozdílů při uplatnění reálné hodnoty a ocenění ekvivalencí u cenných papírů a podílů),
- ➡ vyhláška č. 501/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi (použije se pro řešení některých složitějších transakcí, které neupravuje vyhláška pro podnikatelské subjekty, tj. č. 500/2002 Sb.),
- ➡ ČÚS č. 008 – Operace s cennými papíry a podíly,
- ➡ ČÚS č. 014 – Dlouhodobý finanční majetek,
- ➡ ČÚS č. 108 – Cenné papíry (pro banky a pojišťovny).

Výše uvedené informace jsou dále rozvedeny v níže uvedených tabulkách.

1. Právní rámec

Cenné papíry	
Stanovené zákonem § 514 – § 554 OZ	Stanovené emitentem § 515 OZ
Akcie – zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“)	Musí obsahovat alespoň: – právo, které je s CP spojeno, a – údaj o emitentovi
Dluhopisy – zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech	
Směnky – zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový	

Komentář k Českému účetnímu standardu č. 013

Zálohy poskytnuté na pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

V praxi se vyskytují dvě varianty účtování o poskytnutých zálohách na pořízení DNM a DHM.

Varianta I.

	Popis operace	MD	D
1.	Zálohy zaplacené na pořízení DNH a DHM	051–Poskytnuté zálohy a závadvky na DNM 052–Poskytnuté zálohy a závadvky na DHM	211–Pokladna 221–Bankovní účty
2a.	Přijatá faktura na pořízení DNM a DHM – zaúčtování závazku v plné výši smluvní ceny, tj. včetně zaplacené zálohy	041–Pořizovaný DNM 042–Pořizovaný DHM	321–Dodavatelé
2b.	Přijatá faktura na pořízení DNM a DHM – zúčtování zálohy	321–Dodavatelé	051–Poskytnuté zálohy a závadvky na DNM 052–Poskytnuté zálohy a závadvky na DHM

Varianta II.

	Popis operace	MD	D
1.	Zálohy zaplacené na pořízení DNH a DHM	051–Poskytnuté zálohy a závadvky na DNM 052–Poskytnuté zálohy a závadvky na DHM	211–Pokladna 221–Bankovní účty
2a.	Přijatá faktura na pořízení DNM a DHM – zaúčtování závazku ve výši doplatku	041–Pořizovaný DNM 042–Pořizovaný DHM	321–Dodavatelé
2b.	Přijatá faktura na pořízení DNM a DHM – zúčtování zálohy	041–Pořizovaný DNM 042–Pořizovaný DHM	051–Poskytnuté zálohy a závadvky na DNM 052–Poskytnuté zálohy a závadvky na DHM

Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

Abychom mohli správně účtovat o pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, je nezbytný interní předpis (vnitropodniková směrnice), ve kterém účetní jednotka určí výši částky, od které bude hmotné movité věci a jejich soubory,

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví,

ve znění zákona č. 117/1994 Sb., č. 227/1997 Sb.,
č. 492/2000 Sb., č. 353/2001 Sb., č. 575/2002 Sb., č. 437/2003 Sb.,
č. 257/2004 Sb., č. 669/2004 Sb., č. 179/2005 Sb., č. 495/2005 Sb.,
č. 57/2006 Sb., č. 81/2006 Sb., č. 230/2006 Sb., č. 264/2006 Sb.,
č. 69/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 348/2007 Sb.,
č. 126/2008 Sb., č. 304/2008 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 230/2009 Sb.,
č. 410/2010 Sb., č. 188/2011 Sb., č. 355/2011 Sb., č. 428/2011 Sb.,
č. 167/2012 Sb., č. 239/2012 Sb., č. 503/2012 Sb.,
zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb, zákona č. 221/2015 Sb.,
č. 377/2015 Sb., č. 298/2016 Sb., č. 462/2016 Sb., č. 183/2017 Sb.,
č. 33/2020 Sb. a zákona č. 609/2020 Sb.

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo
na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

Obecná ustanovení

§ 1

(1) Tento zákon zpracovává příslušný předpis Evropské unie¹⁾, zároveň navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie³⁸⁾ a upravuje rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost, rozsah a způsob zveřejňování informací z účetnictví a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu.

(2) Tento zákon se vztahuje na účetní jednotky, kterými jsou

- a) právnické osoby, které mají sídlo na území České republiky,
- b) zahraniční právnické osoby a zahraniční jednotky, které jsou podle právního řádu, podle kterého jsou založeny nebo zřízeny, účetní jednotkou nebo jsou povinny vést účetnictví, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů,
- c) organizační složky státu,
- d) fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku,
- e) ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč, a to od prvního dne kalendářního roku,

(3) Účetní jednotky jsou povinny zveřejnit i zprávu auditora a informaci o tom, že zveřejňované účetní záznamy nebyly případně schváleny způsobem uvedeným v odstavci 2.

(4) Účetní jednotky, které se zapisují do veřejného rejstříku, zveřejňují účetní závěrku a výroční zprávu jejich uložením do sbírky listin nejpozději v době stanovené v odstavci 2, přitom účetní závěrka může být uložena jako součást výroční zprávy. Povinnost zveřejnění uvedených účetních záznamů podle tohoto zákona účetní jednotka splnila okamžikem jejich předání rejstříkovému soudu.

(5) Organizační složky státu zveřejňují účetní závěrku prostřednictvím ministerstva způsobem umožňujícím dálkový přístup; ustanovení zvláštních právních předpisů o nakládání s utajovanými a jinými obdobnými informacemi tímto nejsou dotčena. Zveřejňování účetních výkazů za Českou republiku se provádí obdobně.

(6) Účetní jednotky, které mají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nesmí zveřejnit informace, které předtím nebyly ověřeny auditorem, způsobem, který by mohl uživatele uvést v omyl, že auditorem ověřeny byly.

(7) Povinnost zveřejnění podle tohoto ustanovení se vztahuje na všechny informace účetní závěrky i výroční zprávy s výjimkou těch, na které se vztahuje utajení podle zvláštního právního předpisu.

(8) Odstavce 1 až 7 platí obdobně pro konsolidovanou účetní závěrku, výroční zprávu, zprávu o platbách, konsolidovanou zprávu o platbách podle části sedmé a pro uvádění nefinančních informací podle § 32h písm. a).

(9) Malé účetní jednotky a mikro účetní jednotky, které nemají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nemusejí zveřejňovat výkaz zisku a ztráty, pokud jim tuto povinnost nestanoví zvláštní právní předpis.

(10) Jestliže účetní jednotka prezentuje vybrané údaje ze své účetní závěrky, uveďte, že se jedná pouze o vybrané údaje z účetní závěrky a informaci o tom, ve které sbírce listin veřejného rejstříku je účetní závěrka uložena. K těmto vybraným údajům se nepřikládá zpráva auditora o ověření účetní závěrky. Místo této zprávy uveďte účetní jednotka druh výroku auditora k účetní závěrce a odkaz na jakékoli záležitosti, na něž auditor zvláštním způsobem upozornil.

§ 21b

Zvláštní způsoby zveřejňování

(1) Účetní jednotky, které podle zvláštního právního předpisu předávají výroční zprávu České národní bance, předávají účetní závěrku a výroční zprávu do sbírky listin veřejného rejstříku prostřednictvím České národní banky. Povinnost zveřejnění těchto účetních záznamů je splněna okamžikem jejich předání České národní bance.

Komentář k novelám zákona o účetnictví provedeným v roce 2020

V roce 2020 byl zákon o účetnictví dvakrát novelizován, a to zákonem č. 33/2020 Sb. a zákonem č. 609/2020 Sb. Obě novely mají účinnost od 1. 1. 2021.

První novela se váže k velké novele zákona o obchodních korporacích.

Ze zákona o účetnictví bylo do zákona o obchodních korporacích přesunuto pravidlo omezující výplaty podílů na zisku z titulu existence nákladů na vývoj, které jsou vykazovány v rozvaze na straně aktiv. Touto změnou byly dotčeny:

- § 28 odst. 7 zákona o účetnictví ve znění platném do konce roku 2020 a
- § 40 odst. 2 zákona o obchodních korporacích ve znění platném od začátku roku 2021.

Podrobněji je tato změna popsána v komentáři k ČÚS č. 018 *Kapitálové účty a dlouhodobé závazky*.

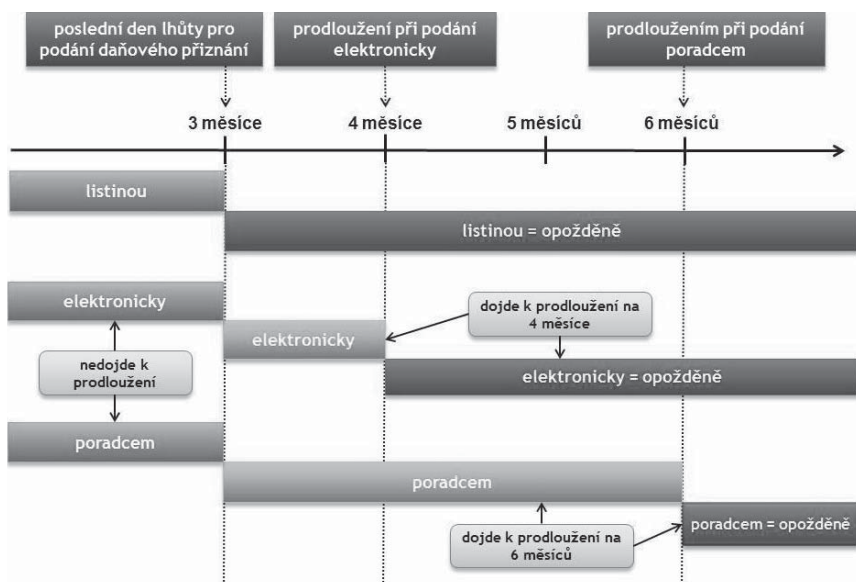
Druhá novela zákona o účetnictví se věnuje problematice zveřejňování účetní závěrky.

Nově bude podle § 21b ZoÚ možné předat účetní závěrku ke zveřejnění do sbírky listin obchodního rejstříku prostřednictvím správce daně. Tato možnost se bude týkat pouze obchodních korporací. Poprvé bude možné tuto službu správce daně využít na předání účetní závěrky, která bude přílohou daňového přiznání nebo dodatečného daňového přiznání a bude sestavena za účetní období, jež započalo nejdříve 1. 1. 2021 a skončilo nejdříve 31. 12. 2021.

Se zveřejňováním účetní závěrky se pojí ještě jedna významná novinka, kterou je novela zákona o veřejných rejstřících, která byla provedena zákonem č. 33/2020 Sb. a je účinná od 1. 1. 2021. Jedná se o snahu vymazat z obchodního rejstříku společnosti, které jsou „mrtvé“ a nekontaktní. Vzhledem k tomu, že tuto problematiku považujeme za významnou, uvádíme v níže uvedeném textu výňatek ze znění novely zákona o veřejných rejstřících včetně výňatku z důvodové zprávy, který se této problematice týká.

Významnou novinkou, která je účinná od 1. 1. 2021, je též novela daňového řádu, která byla provedena zákonem č. 283/2020 Sb. a která mimo jiné zavádí i novou čtyřměsíční lhůtu pro podání přiznání k dani z příjmů. Konkrétně se jedná o § 136 daňového řádu. Tuto skutečnost zde uvádíme ve vazbě na „okamžik sestavení účetní závěrky“, který je definovaný v § 18 odst. 3 zákona o účetnictví. Lhůta pro podání přiznání k dani z příjmů sice s okamžikem sestavení účetní závěrky přímo nesouvisí, ale v mnoha případech je stanovení tohoto okamžiku účetní jednotkou touto skutečností značně ovlivněno.

je v prodlení, přičemž samotná délka prodlení bude odvislá od toho, jakým způsobem, resp. kým bude daňové přiznání podáno. To platí i pro případnou pokutu za opožděné tvrzení daně podle § 250 daňového řádu, kterou bude moci správce daně uložit nejdříve po uplynutí šesti měsíců od konce zdaňovacího období. V případě, kdy je pokuta udělována za opožděné podání daňového přiznání, bude navíc výše pokuty závislá na tom, zda byly splněny podmínky pro prodloužení lhůty (elektronické podání či podání poradcem), aby bylo možné vyčíslit délku prodlení. Naopak v případě absentujícího daňového tvrzení je výše pokuty konstantní (viz § 250 odst. 4 daňového řádu).

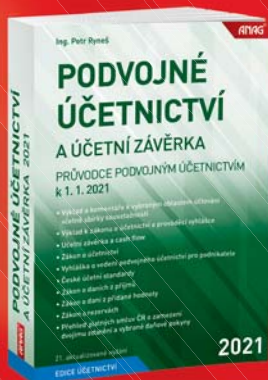

Výše uvedené dává daňovým subjektům, které se dostanou do prodlení s podáním daňového tvrzení oproti základní tříměsíční lhůtě možnost své pochybení napravit, nebo alespoň zmírnit výši sankce tím, že podání učiní elektronicky (měsíc navíc) či prostřednictvím poradce (3 měsíce navíc), což je vedle jednoduchosti nově navržené konstrukce další benefit pro daňové subjekty.

V případě, kdy dojde k naplnění obou podmínek pro prodloužení lhůty a daňové přiznání bude podáno poradcem elektronicky (což je ostatně jeho zákonná povinnost), uplatní se vždy delší prodloužení lhůty, tj. prodloužení na 6 měsíců od konce zdaňovacího období.

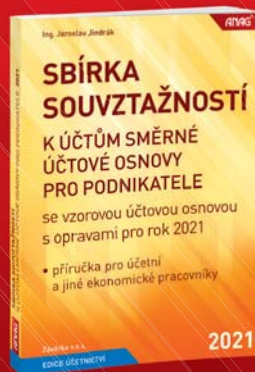
MĚSÍČNÍK
MZDOVÁ ÚČETNÍ

EDICE
ÚČETNICTVÍ

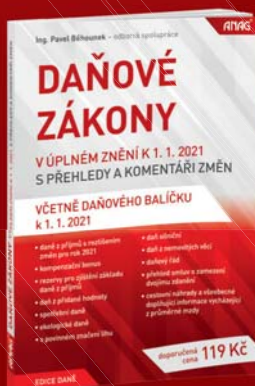
DVOUMĚSÍČNÍK
PRAKTICKÁ PERSONALISTIKA

EDICE
ÚČETNICTVÍ

MĚSÍČNÍK
ÚČETNÍ A DAŇ

EDICE
DAŇE

9 788075 543103

Doporučená cena 399 Kč